

проявявано въобще или даже наистина да отсъствува.

В този план съвременната ситуация в България предлага няколко варианта на преферирано етническо самосъзнание, чиито проявления са различни - съобразно насочеността на това самосъзнание, дълбочината и скоростта на промените в него, носителите му и т.н.

Безспорно най-известен (и фактически най-често срещан) е първият, най-ясно изразен случай на преферирано етническо самосъзнание - т.нар. "турческе" на част от циганите в България. Този случай на преферирано етническо самосъзнание напоследък доста често се експлоатира от политическите сили и средствата за масова информация, като в редица случаи е съзнателна манипулация на общественото мнение. Докато преди 30 години този процес на "турчесене" се обясняваше с "турската националистическа пропаганда" и "религиозния фанатизъм", то сега като главна причина и основен двигател се сочи Движението за права и свободи. Трябва изрично да се подчертае, че опитите да се обясни с намесата на външни сили или на вътрешни политически фактори един естествен етнически процес, започнал още в условията на Османската империя и протичащ вече десетилетия наред, както и стремежът да се извачат политически дивиденди от него, не допринасят за правилното разбиране на същността му.

Понастоящем с преферирано турско етническо самосъзнание (или със забележими тенденции към утвърждаване на такова самосъзнание) се отличават преди всичко значителни части от т.нар. "ерлици" (уседнали цигани) и по-специално - голяма част от т.нар. "хорохане рома" (или турски цигани). Заслужава да се отбележи също, че нрядко този процес на смяна на етническото самосъзнание може да се наблюдава и при части от т.нар. "гасикане рома" (или български цигани), които приемат в по-ново време исляма. Въобще ролята на религията за този процес не би трябвало да се надценява, тъй като по принцип религиозността при циганите е твърде специфична и специално на Балканите твърде често срещано явление при тях е синкретичното съчетаване на двете основни религии (християнството и исляма) под различни форми. В този план не би трябвало да ни учудват регистрираните от някои социологически анкети "турици-католици" - това са цигани с преферирано турско самосъзнание от Пловдивско, които за своя религия посочват католическият вариант на християнството под влияние на околното население, с което живеят, макар и фактически техният религиозно-обряден живот да е доста синкретичен.